

СПРАВА «РАДЗЕВІЛ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF RADZEVIL v. UKRAINE)

(заява № 36600/09)

Стислий виклад рішення від 10 грудня 2019 року

У вересні 2002 року щодо заявника було порушено кримінальну справу за підозрою у порушенні правил безпеки дорожнього руху, що призвело до дорожньо-транспортної пригоди (далі — ДТП) та згодом смерті потерпілого. Того ж дня, за словами заявника, він підписав під тиском працівників міліції письмове пояснення щодо ДТП за відсутності можливості його прочитати.

У грудні 2002 року заявнику було пред'явлено офіційне обвинувачення і справу передано на розгляд до суду. Заявник стверджував, що під час допиту йому не було роз'яснено відповідне конституційне положення про право не свідчити проти себе, а також вказав на нову інформацію, якої не було під час підписання ним пояснення. Суд, хоча і виключив письмове пояснення заявника як недопустимий доказ, визнав його винним та обрав покарання.

Заявник подав апеляційну скаргу, стверджуючи про свою невинуватість, підписання ним пояснення під психологічним тиском, суперечність у показаннях свідків та загалом відсутність доказів його вини. Крім того, він просив суд допустити до провадження двох інших його захисників, але суд йому відмовив. Касаційну скаргу заявника Верховний Суд України також залишив без задоволення.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтю 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на несправедливий судовий розгляд у зв'язку з порушенням його права не свідчити проти себе, свавільну відмову в обранні захисника на власний розсуд, а також на надмірну тривалість кримінального провадження.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд зазначив, що твердження заявника, що його примусили свідчити проти себе, нечіткі та не підтверджуються жодним доказом. Крім того, з огляду на те, що справа заявника була належним чином розглянута професійними суддями трьох інстанцій та їх рішення були фактично та юридично обґрунтованими, і заявник мав можливість скористатися правовою допомогою захисника, вибраного на свій власний розсуд на найважливіших стадіях кримінального провадження, а також ніщо не перешкоджало йому консультуватися з іншими юристами, вибраними на власний розсуд, Європейський суд дійшов висновку, що загалом кримінальне провадження щодо заявника було справедливим, та констатував відсутність порушення статті 6 Конвенції.

Щодо скарги заявника на надмірну тривалість кримінального провадження Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику, зауважив, що розгляд справи заявника шість років і майже чотири місяці навряд міг бути виправданий складністю справи. З огляду на затримки судового розгляду справи з вини органів державної влади Європейський суд дійшов висновку про надмірну тривалість кримінального провадження та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО,

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що не було порушено статтю 6 Конвенції у зв'язку зі справедливою кримінального провадження щодо заявника;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю кримінального провадження щодо заявника;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 500 (п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»